

NANNIE WIEGMAN

Directeur Florence Nightingale Instituut

Van opvoedster tot gespecialiseerd kinderverpleegkundige

Sociale ellende, armoede en hoge kindersterfte waren de aanleiding om vanaf 1860 kinderziekenhuizen op te richten. Rotterdam beet met het Sophia Kinderziekenhuis in 1863 de spits af, waarna Amsterdam twee jaar later het Emma kinderziekenhuis oprichtte. Vele zouden volgen.

De vraag over het nut van een kinderziekenhuis stond in de tweede helft van de 19de eeuw stevig ter discussie. Men wilde goede zorg voor de zieke kleintjes, maar was verpleging in een speciaal ziekenhuis de beste oplossing? Tegenstanders vonden dat een ziek kind beter binnen het eigen gezin verpleegd kon worden. Ook Florence Nightingale had zo haar bedenkingen. Liever thuis, maar als een ziek kind toch opgenomen moest worden, dan het liefst op

Kinderafdeling in het Wilhelmina Ziekenhuis te Assen, 1925

de vrouwenzaal van een algemeen ziekenhuis, zodat vrouwelijke patiënten een oogje in het zeil konden houden. Haar zorg was dat de verpleegsters in zo'n kinderziekenhuis zich meer zouden bezighouden met opvoeden en het handhaven van orde dan met verplegen. Die vrees was niet geheel ongegrond. De vroegste kinderverpleegsters sopten, dweilden en zorgden voor orde op zaal. Met de wettelijke erkenning van de Aantekening Kinderverpleging in 1928 groeide de waardering voor de kinderverpleegster langzaam, ook van de kant van de kinderartsen. Na de Tweede Wereldoorlog maakt de kinderverpleegkunde in het kielzog van de kindergeneeskunde een razendsnelle ontwikkeling door. Kinderziekenhuizen veranderen van sombere gebouwen in vriendelijk ogende instellingen met aandacht voor de behoefte van het zieke kind. Ouders, broertjes en zusjes spelen een steeds grotere rol in het genezingsproces, eventueel psychosociale begeleiding. Er komen specialistische afdelingen zoals interne geneeskunde, orthopedie, chirurgie en zuigelingenzorg. Deze specialisering leidt tot het verschijnen van de eerste leerboeken zoals 'Kinderverpleegkunde' van zr. Majellie van Koeckenberg en dr. G.B.A. Stoelinga in 1965. Kinderverpleegkundigen publi-

Foto: collectie FN

ceren steeds vaker in vakbladen. De landelijke Werkgroep Kinderverpleegkundigen buigt zich eind jaren '70 over de kwaliteit van de Aantekening Kinderverpleging, wat leidt tot een nieuwe leerstofomschrijving. Met de oprichting van de Vereniging voor Kinderverpleegkundigen in 1994, nu V&VN Kinderverpleegkunde, is kinderverpleging een volwaardig specialisme geworden. Inmiddels staat opnieuw de vraag centraal wat de beste plek is voor zieke kinderen: een ziekenhuis of thuis? Het moderne ideaal is dat de kloof tussen ziekenhuis en thuis zo klein mogelijk is en kinderen binnen het eigen gezin verpleegd moeten kunnen worden. We voeren nu dus dezelfde discussie als zo'n 150 jaar geleden, met dat verschil dat thuisverpleging nu mogelijk is, omdat er gespecialiseerde kinderverpleegkundigen voorhanden zijn.

'De vroegste kinderverpleegsters sopten, dweilden en zorgden voor orde op zaal'